

RAADSINFORMATIEBRIEF

ZAAKNUMMER: 07432024105829

AAN : de raad, t.a.v. commissie Ruimte

VAN : College van B&W
Namens deze: : Wethouder J.P.E. Bankers

DATUM : 24 september 2024

ONDERWERP : Beheer lang- en kruidenrijk/bloemrijk gras

Samenvatting

In de commissie van 10 september 2024 is aandacht gevraagd voor het beheer van de lang- en kruidenrijk/bloemrijk gras. In deze raadsinformatiebrieven wordt toegelicht wat het maaibeeld van de gemeente Asten is en welke stappen in de toekomst genomen worden om naar een biodiverser beheer over te gaan.

Inleiding

In de Commissie Ruimte van 10 oktober 2023 is een presentatie over het Programma Groen en het beheer van de openbare ruimte gegeven. In het Programma Groen is op 14 mei 2024 ons groenbeleid vastgesteld. De gemeente Asten heeft hierop in 2024 pilots uitgevoerd om gazons binnen de gemeente om te vormen naar lang- en kruidenrijk/bloemrijk gras. Deze pilot had als doel de biodiversiteit te vergroten en onze natuur beter te beschermen. Tijdens de pilot zijn zowel positieve als negatieve ervaringen opgedaan, die ons hebben geholpen om het huidige plan voor 2025 verder te verfijnen.

Inhoud bericht

We gaan meer inzetten op de 6 V's van biodiversiteit. Als gemeente Asten kiezen wij ervoor bepaalde grasdelen langere periodes niet te maaien, maar waarom? Door variatie in beplanting aan te brengen, creëren we een aantrekkelijk leefgebied voor diverse dieren. Het is belangrijk om verbindingen te maken tussen verschillende leefgebieden, zodat dieren zich vrij kunnen verplaatsen. Veiligheid speelt ook een grote rol; door veilige schuilplaatsen te bieden, kunnen dieren rusten en broeden. Een gevarieerd aanbod van voedselbronnen gedurende het hele jaar zorgt ervoor dat dieren niet zonder voedsel komen te zitten. Het faciliteren van plekken waar dieren zich kunnen voortplanten is essentieel voor het behoud van soorten. Tot slot nemen wij als gemeente verantwoordelijkheid voor het behoud en de bescherming van de biodiversiteit door duurzaam beheer en onderhoud.

Naast het verhogen van de biodiversiteit draagt de omvorming van gazons naar lang- en kruidenrijk gras ook bij aan een betere waterberging en het tegengaan van hittestress. Lang gras en kruiden bevorderen de infiltratie van regenwater, waardoor water langer wordt vastgehouden en de afstroming naar het riool afneemt, wat helpt bij hevige regenbuien. Deze vegetatie houdt ook meer vocht vast en verhoogt de verdamping, wat bijdraagt aan verkoeling tijdens warme periodes. Dit maakt onze gemeente weerbaarder tegen klimaatverandering en draagt bij aan een duurzamer, groener Asten, ondanks veranderingen in het straatbeeld.

Verkeersveiligheid is en blijft leidend. Extensief beheer mag nooit leiden tot gevaarlijke situaties. Uitzichthoeken en zichtlijnen worden regelmatig gemaaid om goed zicht en veilige verkeerssituaties te waarborgen.

In 2024 zijn de eerste ervaring met extensiever beheer van grasvelden opgedaan. In het afgelopen jaar is ongeveer 25% van het totale gazon oppervlak omgevormd naar langgras, wat neerkomt op een gebied van 60.000 m². Deze transformatie omvatte grote gazons in het Burgemeester Ploegmakerspark, het Evenemententerrein, Holleberg, Lotusstraat, Zonnehof, Sterappel en de Kloosterstraat. Een deel van deze gazons is ingezaaid met een bloemenmengsel om kruidenrijk/ bloemrijk gras te creëren. De keuze voor deze gebieden is gemaakt op basis van hun grootte en ligging binnen specifieke ecologische zones, of om juist met deze gebieden nieuwe ecologische zones te creëren.

Toegangswegen zoals de Beatrixlaan, Ommelseweg, Floralaan en Voordeldonk spelen een rol in de bereikbaarheid van deze gebieden. Tevens is er ook gekozen voor een ander type beheer aan de bedrijventerreinen Hoogveld, Nobis en Florapark.

De belangrijkste resultaten zijn:

Wat ging goed?

We zagen een duidelijke toename van biodiversiteit op de pilotlocaties, met meer bloemen en een gevarieerder aanbod aan kruiden, wat leidde tot een grotere aanwezigheid van insecten en andere dieren. Dit heeft bijgedragen aan een levendiger en groener straatbeeld. Daarnaast bleek dat minder maaien van langgras, met slechts enkele maaibeurten per jaar, goede resultaten opleverde voor de gewenste vegetatie.

Wat kon beter?

Uit de pilot bleek dat sommige inwoners moesten wennen aan het nieuwe straatbeeld, en er waren een twintigtal meldingen van overlast, vooral door de langere periode waarin het gras niet werd gemaaid. Ook was de communicatie naar de inwoners soms onvoldoende, wat leidde tot onduidelijkheid over het maaibeleid. Na het toelichten van onze keuzes en de reden van het nieuwe beleid, waren een vijftiental van deze melders naar tevredenheid geholpen.

We hebben geleerd dat het aanhouden van drie vaste maairondes houvast geeft en duidelijkheid schept. Door rondom de gazons en grasvelden een rand te maaien, ontstaat bovendien een frisser en verzorgder beeld, wat minder overlast veroorzaakt en de acceptatie bevordert. Op basis van deze ervaringen kiezen we voor 2025 om een meer gefaseerde aanpak te hanteren en in te spelen op de bevindingen uit 2024.

Vervolg

2025:

Het plan voor 2025 is om nog eens 25% van het gazonareaal om te vormen, goed voor 55.000 m² aan lang- en kruidenrijk/bloemrijk gras. In deze fase kiezen we voor kleinere gazons, zoals Strohuls, Polderweg, Hemelberg, Ostaderplantsoen, Patersweg, Moussaultpark, Saturnusstraat, Kosmosplein en Pastoor de Kleijnhof, om de ecologische verbindingzones binnen de gemeente verder uit te breiden. Ommel en Heusden worden vanaf 2025 volledig als langgras beheerd, met uitzondering van randen, speelplekken en intensieve gebieden.

Daarnaast gaan we in enkele straten en gebieden een ander beheer toepassen, waarbij we gefaseerd maaien en delen langer laten staan. Dit geeft flora en fauna meer ruimte om zich te ontwikkelen.

2026:

Indien de resultaten in 2025 positief zijn, willen we in 2026 opnieuw ongeveer 20% van het resterende gazonareaal omvormen naar lang- en kruidenrijk/bloemrijk gras, waarmee we onze ambitie om de biodiversiteit in de gemeente Asten te versterken verder verwezenlijken. Het uiteindelijke doel is om enkel gazon te houden op speellocaties, trapveldjes, zitlocaties en randen.

Pilot begrazen door schapen

De gemeente Asten gaat in 2025 een pilot starten met het begrazen van enkele langgrasgebieden door schapen. Schapenbegrazing biedt meerdere voordelen:

- Het bevordert de biodiversiteit;
- Verlaagt geleidelijk de graslengte;
- Vermindert de noodzaak van maaien;
- Bemest het gras direct.

Daarnaast heeft het een educatieve en recreatieve waarde, doordat inwoners de schapen kunnen zien grazen. Dit versterkt niet alleen de beleving van het groene straatbeeld, maar biedt ook PR-kansen voor de gemeente en bevordert het gevoel van verbondenheid met de natuur.

Beheergroepen

Gebaseerd op de ervaringen van het eerste pilotjaar hebben we ons maaibeheer aangepast om optimale resultaten te bereiken en overlast te minimaliseren:

- Gazon: Locaties zoals speellocaties, trapveldjes en zitlocaties worden beheerd op beeldkwaliteitsniveau gazon-B, wat betekent dat ze regelmatig gemaaid worden voor een verzorgd uiterlijk en hun functie behouden blijft.
- Langgras: Wordt drie keer per jaar gemaaid, in april, juli en september. Voor de randen van de langgrasgazons wordt een strook van een halve meter gemaaid, beheerd op beeldkwaliteitsniveau gazon-C.
- Kruidenrijk gras: Afhankelijk van de locatie wordt dit één tot twee keer per jaar gemaaid. Dit zijn tevens onze bermen.
- Wadi: Wordt één tot twee keer per jaar gemaaid of eenmaal in de vijf jaar, afhankelijk van de specifieke situatie en behoeften.